

Nadiška dolina
pri Šempetru.
(Prim. str. 189, a.)

kakor z gladom, sklene mirno čakati pod pečino, češ da v brlogu kmalu zmanjka živil. Ni se motil, zakaj kraljici je ostajal naposled le še polovnjak žita. Toda ona, hoté premotiti oblegalce z zvijačo, je vsula med nje vse žito in se zraven glasno pobahala, da ima živeža še za toliko let, kolikor zrn pšenice je priletelo med nje. In to je hasnilo; sovražnik je utrujen pobral kopita in kraljica je bila rešena.

Stari zgodovinarji imenujejo jamo trdnjavo Slovencev (la fortezza degli Slavi). Nekateri tudi mislijo, da je bil notri zaprt čedadski vojvoda Pemmo, potem ko je zaman izkušal s pomočjo Slovencev zopet zasedeti vojvodski prestol, s katerega ga je bil pregnal longobardski kralj Luitprand radi nasilstev zoper patrijarha Kaliksta.

Sicer pa pustimo zgodovino zgodovinarjem; rajši iz lope stopimo po zadnjih stopnicah in po glavnem vhodu v cerkev. Ta vhod nima nič podobnega vratom: široka, naravna odprtina, z nizkim zidičem na desni,

ki ti brani pasti iz cerkve v lopo. Na kraju zidiča dobiš kamenito posodo z blagoslovljeno vodo. Nad glavo od skalnatega stropa ti visi zvon, ki kliče vernike k svetemu Ivanu.

Cerkev sama ni drugega kot sprednji del jame; dolga je kakih 16 metrov, široka okoli 10 in visoka povprečno 12—14 m. (Natančno ne morem govoriti, ker nisem meril.) Stene in strop — vse je masivna, trda skala, kakor jo je Bog ustvaril. Zidan je samo kos stene sprdaj z oknom, mala zakristija in dve tretjini presbiterija.

To, kar bi moralo biti cerkvena ladija, nima nič posebnega: par izpovednic, prižnica in postranski oltar Matere Božje, naslonjen na nizek zid, ki deli cerkev od ostalega dela še daleko v goro sezajoče jame — to je vse, povsem preprosto, celó primitivno. Niti klopij ne dobiš, da bi pokleknil; Beneškim Slovincem ne dela preglavice klečanje na golih tleh.

Prezbiterij se nahaja na desnici; zidan je prav lepo v priprostem, a čisto gotskem zlogu. V kričečem nasprotju ž njim je lesen baročni oltar, posvečen sv. Ivanu.

Na zidani steni dobiš ploščo z napisom v krasno izdolbenih gotskih črkah, z letnico, če dobro pomnim, 1477. (Popolnoma jednaki, prav lepi plošči se nahajata tudi vzdani od zunaj na cerkvici sv. Kvirina, poprej omenjeni, in na cerkvi v Briščah.) Mimo omenjenega se nahajajo v jami še drugi stari napis.

Pri „Sv. Ivanu v čelè“ je dvakrat na leto velik shod: na drugi velikonočni praznik in